

13. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu’nun Ardından: İlmî Kazanımlar, Kalıcı Tesir

Maarif Platformu çevrim içi değerlendirme toplantısından notlar

13. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu’nun ardından Maarif Platformu, toplantının ilmî kazanımlarını ve geleceğe dönük imkânlarını değerlendirmek üzere çevrim içi bir müzakere düzenledi. Konuşmacılar, sempozyumun uluslararası katılımını, farklı ilim ve düşünce çevrelerini buluşturmasını ve Risale-i Nur’un çağımızın meseleleri karşısında yeniden ele alınmasını çeşitli yönleriyle değerlendirdiler. Toplantının sonunda ise üzerinde ayrıca düşünülmesi gereken bir soru gündeme geldi: **Büyük bir ilmî buluşmanın muvaffakiyeti yalnız katılım ve tebliğ sayılarıyla mı, yoksa zaman içinde doğurduğu kalıcı tesirle mi anlaşılır?**

İlmî bir geleneğin yeni halkası

İlk değerlendirmeyi yapan Mustafa Tuna, 1991’de başlayan Bediüzzaman sempozyumlarının uzun soluklu bir emeğin ürünü olduğunu hatırlattı. İstanbul İlim ve Kültür Vakfının öncülüğünde düzenlenen son sempozyuma çeşitli üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurumlarının ve gönüllülerin katkıda bulunduğunu belirtti. Bu yönüyle organizasyonu yalnız akademik bir faaliyet değil farklı çevreleri buluşturan bir müzakere zemini olarak gördü.

Tuna’nın aktardığı bilgilere göre 4–7 Ekim 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen sempozyuma yaklaşık 60 ülkeden dört dilde 668 tebliğ başvurusu yapıldı. Akademik değerlendirme sonucunda seçilen 262 tebliğ, 58 yüz yüze ve 10 çevrim içi olmak üzere 68 oturumun programına alındı. Oturumlar Türkçe, Arapça, İngilizce ve Rusça olarak yürütüldü. Bu geniş katılım, Risale-i Nur üzerine yapılan çalışmaların farklı coğrafyalarda karşılık bulduğunu göstermesi bakımından dikkat çekiciydi.

Hazırlık çalışmalarında görev alan Mustafa Yazgan da sempozyum dizisinin uzun bir aradan sonra yeniden başlamasını önemli buldu. Bundan sonraki hedefin bu buluşmaların sürekliliğini sağlamak; kurulan temasları ortak yayınlara, araştırma projelerine ve daha odaklı ilmî toplantılara dönüştürmek olmalı önerisinde bulundu.

“Neden Bediüzzaman?": Meseleye bakılan yer

Mustafa Tuna’nın konuşmasında öne çıkan temel soru, sempozyumun neden Bediüzzaman’ın düşüncesi etrafında şekillendiği idi. Tuna, Risale-i Nur’un önemini yalnızca belirli konulara verdiği cevaplarda değil insanın varlığa ve hayata bakışını Kur’an’ın rehberliğinde yeniden düşünmesine yardımcı olmasında buldu.

Tuna, bunu bir oda benzetmesiyle anlattı: Pencereden bakıldığında önümüzdeki dolap bütün görüş alanını kapatabilir; oysa kapıdan içeri girildiğinde odanın geri kalanı da görünür. Tuna’ya göre Risale-i Nur’un işlevlerinden biri, okuyucuyu alıştığı bakış açısının dışına çıkararak daha geniş bir anlam ufkuna davet etmektir. Böylece kâinat, insan, ilim ve ahlak meseleleri birbirinden kopuk başlıklar olmaktan çıkar ve bunların arasındaki münasebetler yeniden düşünülür.

Tuna, sonuç bildirgesinde öne çıkan on altı meseleyi de ana hatlarıyla hatırlattı. Adalet ve şûra, Gazze'deki zulüm, müspet hareket, İttihad-ı İslam, çevre, iktisat ve kanaat, aile, gençlik, göç, yapay zekâ, ruh sağlığı, eğitimde akıl ve kalp bütünlüğü ile ilim ve iman münasebeti bu başlıklar arasındaydı. Bunların hepsini aynı sebeple açıklamak mümkün olmasa da konuşmada, krizlerin ahlaki ve manevi yönünün ihmal edilmemesi çağrısı öne çıktı.

Kardeşlik yalnız konuşulmadı, yaşandı

Abdurrahman Bulut'un değerlendirmesi ise sempozyumun salon dışındaki hayatına dikkat çekti. Kendisi programa sınırlı süre katılabildiğini belirterek farklı ülkelerden, kültürlerden ve İslami yorum çevrelerinden insanların bir araya gelmesinin kendisinde bıraktığı tesiri anlattı. Ona göre koridorlarda kurulan dostluklar, selamlaşmalar ve karşılıklı anlayış ortamı, kardeşlik düşüncesinin fiilî bir örneğini oluşturmuştu.

Mustafa Yazgan da değişik çevrelerin aynı ilmî zeminde buluşmasını İttihad-ı İslam ve uhuvvet açısından değerlendirdi. Mehmet Ali Gündoğdu ise birliğin yalnız siyasi kararlarla kurulamayacağını, önce insanların birbirini tanıması ve aralarında muhabbet oluşması gerektiğini vurguladı. Sempozyumda farklı dilleri konuşan araştırmacıların forumlarda bir araya getirilmesini de bu gayretin somut bir örneği olarak anlattı.

Bu değerlendirmeler bir noktada birleşiyordu: **İlmî toplantının değeri yalnız kürsüde söylenen sözlerde değil, katılanlar arasında kurduğu münasebetlerde de aranabilir.** Bunun kalıcı bir iş birliğine dönüşmesi ise sonraki adımlara bağlıdır.

Fikirlerin sosyal hayattaki karşılığı

Ünal Akyüz, sempozyumun Bediüzzaman'ın görüşlerini güncel meselelerle ilişkilendirme gayretini öne çıkardı. Özellikle *müspet hareket* anlayışının toplumsal ihtilaflar, birlikte yaşama ve kamu hayatı bakımından nasıl yorumlanabileceği üzerinde durdu. Eğitim, çevre, iktisat ve teknoloji gibi alanlarda Risale-i Nur'dan hareketle hangi somut yaklaşımların geliştirilebileceğinin daha fazla araştırılmasını istedi.

Akyüz ayrıca organizasyonun, farklı kurumları ve toplum kesimlerini bir araya getirmesini değerli buldu. Mustafa Yazgan'ın ortak araştırma ve yayın teklifleriyle birlikte düşünüldüğünde bu görüşler, sempozyumunda oluşan ilmî birikimin nasıl sürdürüleceği sorusunu gündeme taşıyor.

Katılımin çokluğu, tesirin derinliği

Toplantının sonundaki müzakerede Tahsin Gülhan, sempozyumun genişliği hakkında önemli bir soru yöneltti. Çok sayıda tebliğin farklı salonlarda ve dillerde sunulmasını organizasyon başarısı olarak görmekle birlikte, bunun ne ölçüde kalıcı bir ilmî tesir meydana getireceğinin ayrıca sorgulanması gerektiğini belirtti. Verimli olmakla etkili olmanın aynı şey olmadığını hatırlattı.

Bu soru, konuşmalarda dile getirilen tekliflerle birlikte ele alınabilir: Tebliğlerin erişilebilir hâle getirilmesi, ülkeler arasında ortak çalışmaların sürdürülmesi, belirli meselelere odaklanan daha küçük toplantıların düzenlenmesi ve fikirlerin eğitim ile toplum hayatındaki karşılıklarının araştırılması. Bütün bu teklifler, gelecek çalışmalar açısından önemini koruyan temel bir soruyu gündeme getiriyor: Sempozyumdan doğan fikirler hangi eserlerde, araştırmalarda ve uygulamalarda yaşamaya devam edecek?

Maarif Platformu'nun ilave değerlendirmesi: Eğitim bakımından açık kalan meseleler

Bu bölüm, çevrim içi toplantıda ayrıntısıyla ele alınmayan maarif başlıklarına ilişkin editoryal bir değerlendirmedir; konuşmacılara atfedilen görüşlerin devamı değildir.

Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu'nda, çağımızın fikrî, imani ve içtimai meselelerine Risale-i Nur'un sunduğu çözüm imkânlarını ele alan çok sayıda tebliğ sunuldu. Özellikle insanın varlığa ve hayata bakışı, bilginin kaynağı ve anlamı, iman ile ilim arasındaki münasebet, teknolojinin insan ve toplum üzerindeki dönüştürücü ve çözücü etkileri gibi temel konular üzerinde duruldu. Bediüzzaman'ın *tahkik, tefekkür, ispat, temsil ve mana-yı harfî* anlayışının çağımızın meselelerine nasıl ışık tuttuğu, bu ilmî müzakerelerin önemli bir bölümünü oluşturdu.

Ne var ki Maarif Platformu'nun sempozyum sonrasında gerçekleştirdiği bu çevrim içi değerlendirme toplantısında, sürenin sınırlı olması sebebiyle bu konular üzerinde gereği kadar durulamadı. Toplantıda daha çok sempozyumun hazırlık ve organizasyon süreci, uluslararası katılımı, ilmî kapsamı, oluşturduğu kardeşlik ortamı ve geleceğe dönük kurumsal imkânlar değerlendirildi. Dolayısıyla sempozyumun asıl fikrî muhtevasını teşkil eden bazı meseleler, özellikle de Risale-i Nur'un **varlık, iman ve bilgi anlayışına getirdiği açıklamalar ile bunların maarif hayatına yansımaları**, daha geniş bir müzakereye ihtiyaç duyuyor.

Oysa Bediüzzaman'ın çağımıza sunduğu önemli katkılardan biri, insanın yalnız ne bildiğini değil, bildiğine hangi gözle baktığını da sorgulamasıdır. *Mana-yı harfî* anlayışı, kâinatı yalnız maddî özellikleriyle değil Yaratıcı'yı tanıtan bir eser olarak okumaya davet eder. Bu bakış, insanın eşyayla, teknolojiyle ve tüketim kültürüyle kurduğu münasebeti yeniden düşünmesine imkân verir. Tahkik ve tefekkür imanının taklitten araştırmaya, bilginin ezberden kavrayışa, kavrayışın da marifet ve mesuliyete yönelmesini esas alır.

Bu düşünce mirasının okul ve üniversite eğitimine, ders kitaplarının diline, öğretmen yetiştirmeye ve yaygın din eğitimine nasıl yansıtılabileceği, üzerinde durulması gereken başlıca konulardandır. Bunun yanında bilimsel bilgiyi ona eklenen materyalist yorumlardan ayırt etmek, öğrencileri kâinat üzerinde düşünmeye yöneltmek, hutbe ve vaazlarda ise yaratılışın hikmetini günlük hayattan örneklerle açıklamak da ele alınması gereken konular arasındadır.

Bu sebeple **Maarif Platformu bünyesinde ikinci bir çevrim içi değerlendirme toplantısı düzenlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır**. Gelecek toplantının, sempozyumda sunulan ilgili tebliğleri esas alarak Risale-i Nur'un çağımızın köklü fikrî meselelerine getirdiği açıklamaları ve bunların eğitim hayatında nasıl karşılık bulabileceğini ele alması yararlı olacaktır. Böylece ilk toplantıda daha çok genel ve kurumsal yönleriyle değerlendirilen sempozyumun ilmî muhtevası da derinlemesine müzakere edilmiş olacaktır.ⁱ

ⁱ Editör notu: Bu metin, Maarif Platformu çevrim içi değerlendirme toplantısının deşifresinden hazırlanmış, konuşmaların tamamını değil öne çıkan görüşleri yansıtan bir özettir. Son bölüm, toplantıdan hareketle ayrıca kaleme alınmış editoryal değerlendirmedir.